

SIMOR ANDRÁS

Baljós nyár

VERSEK

BUDAPEST

Z-füzetek/131

**Sorozatszerkesztő:
SIMOR ANDRÁS**

© Simor András, 2009

Ne akkor kiálts, ha az ég leomlott,
és menetelnek kopaszra nyírt foglyok.
Felszakadóban emlékeim bugyra.
Kihull a múlt. Belőle nem tanulsz ma?

Jönnek a holtak, kik felhővé lettek,
magyarok, szerbek, litvánok és lettek,
García Lorca, mellette Radnóti,
hátrafelé készül a Föld forogni.

Most kiáltok, mint tettem ötven éve,
Európa ne legyen bomló kéve,
temetőben tiltakoznak a csontok,
a legutolsó percig nemet mondok.

Letölthető:

[[PDF formátumban](#)] [[EPUB formátumban](#)]

ELŐÉRTZET

Emlékező

Mint a bika
fölszagolok a levegőbe
lassan
szomorún

Vén bika érzi
ővele
nem az öregség végez

Ordasok jönnek
egyszer már jártak itt
ölték

Vonyításuk
most
idehallik

Utolérték
az erdei cigányt
csontjain
lakomáznak

Rémült legelőn
gyötrött fű
vézrik

Sír a Mindenség
szégyelli
a Földet

Készülődés

A Vezér szerint
a demokrácia kiteljesítéséhez
korlátlan hatalom kell

Hívei
akasztófákat állítanának fel
városuk főterén

A Vezér mosolyog
„Egy kissé
hevesek”

Mancsa
veri
a parlamenti akol
fáját

Odakint
toportyán férgek
gyülekeznek

Mint horkanó pásztor
felriad a csönd
fordul
és tovább alszik

A Vezér
beleszimatol a levegőbe
csapatát rendezi

Két halál

A dűnnyögő,
kántáló költő,
Mayer Litvák unokája
haldokolva
azt mondta fiának:
„Adj egy szivart!”

„Hová dugjam, papa?” –
kérdezte a fiú
zavarodottan
a halál előtti csendben.

„A számba!
Ne is a fenekembe!” –
felelte Kiss József.

Ezek voltak utolsó szavai.

Évtizedek múlva
a fiú
erre emlékezett,
amikor
egy rendőr
azt mondta neki:
„Bácsika,
maga maradjon,
a hatvanon felüliekre
az elhurcolási rendelet
nem vonatkozik.”

A fiú
büszkén kihúzta magát:
„Ötvenkilenc éves
vagyok.”

A gázkamrában halt meg.

Nemzedékek

Apám terít
vagy
én
a vasárnapi ebédhez?

Egy bizonyos:
apa
terít fiának.

Szerettem
a szépen megterített
asztalt
a hallban
vagy
az ebédlőben.

Nusi
a konyhában készülődött,
a vadas húshoz
már előző nap
megpárolta
a zöldséget.

Kerek zsemlyegombócok
bárkái
merültek alá
a sűrű mártásban.

Ízüket
szájam őrzi.

De ők
nincsenek már
holnap
én se leszek

Majd
fiam készülődik,
tányért tesz
az asztalra,
kést,
villát keres
az ebédhez.

1944. május 20.

Sílécről levett szíjak.
Guggol a zsákja mellett.
Barát, búvóhely nincsen.
Csönd van. Radnóti elment.

Radnótit idéző

Mondd, van-e ott haza még, ahol értik e hexametert is?

Ezt kérdezted félszáz évnek előtte hazátlan,
 míg hazaindult álmod, vágyad, a szép szabadító
Szerbia vak tetejéről búvá otthoni tájra.
 Szerbia vak tetején most megvan-e még az az otthon,
 értik a szép szót még, vagy lángszavú bomba riasztja
 onnan a verset, mint mikor írtad várva a jóhírt,
ékezetek nélkül, csak sort sor alá tapogatva.
 Hangos olasz, szakadár szerb úgy él vén Európa
 rémei közt, mint félszáz évnek előtte az álom
 drága reményét váró, s úgy vár emberi sorsot
 ismét, mint várt *férgek közt fogoly állat*, a költő?
 Szerbia vak tetején még értik e hexametert is?
 Lesz-e jövendő, kérdezem én is, hexameterrel,
 asszonyi szóval, büszke reménnyel, vagy csak a vég lesz,
 hol sorsunk *keretét elereszti a lassú tekintet*,
 várva a semmit, *a sűrű homályba bukót, a csodákat.*
 Félszáz évnek utána megint horkolva repülnek
 onnan a foglyok, szállnak a holtak – s hol van az otthon?
 Horvát, méla muzulmán, vad szerb otthona hol van?
 Látom az árnyad, vaksin, hernyóként araszolgat
 ott a homályban az árnykéz, sort sor alá tapogatva,
 míg a szabadság angyala őriz fénytelen éjben.
 Fénytelen éjben őriz-e minket egykori angyal,
 és van-e meg ügy, amelyért halni lehetne, akár ők,
 kik mentek némán, önként *fegyverrel a kézben*,
mert akkor tudták, az a harc, az az ő ügyük ott lenn.
 Hol van az ügy, mondd, és hol vannak a harcra tiportak?
 Guillén és Zogovic, Roque Dalton, drága barátok,
 erre az éjre, amelyben szólok jajteli szóval,
 hozna-e hajnalt versetek, eltűnt, jóval erősebb,
 szép haragú szavatok, mert én csak hallgatok itten,
 vagy nemet intek, nincs igenem már erre a korra.
 Nincs születőben az ország. Útrakelünk, de hová s mért?
 Nem közelít az az óra, megálltak mind mutatói.
Próféták s költők dühe gyávul. S étek a népnek
 s innivaló nincs! Mégis *útrakelünk, gyere, gyűjtsük*
össze a népet, hozd feleséged s mess botokat már.
 Új falak őrzik holnap a porba, a vészbe lehulltat,
 és a világ majd újra felépül, lesz Ige s Törvény.

1993

Tükör előtt

Őt kérdezem magam helyett,
 hebegve is okosabb nálam.
 Neki olvasom versemet.
 Nagyon hiányzik. Odaát van.

„Az angyalok komisz dögök,
oktondiság Jahvéban hinni.”
Aztán: „Hidegek a rögök,
a túlvilág, tudtam én, svindli”.

Nem jártam nála. Petivel
kimegyünk idén áprilisban.
Ha vitatkozik még, kivel,
néha azt képzelem, hogy itt van.

Egy mozdulat, egy szó, övé,
tükör idézi, onnan néz rám.
Könyvet ki keres, ő vagy én,
melyikünk álldogál a létrán.

Olykor nehéz eldönteni,
hiszen szavát szavamból hallom,
bár a beszéd nehéz neki,
arca eltűnt. Nem látom arcom.

1945

Maláta fő,
köd kereng
odakint és
idebent.

A kisfiú
szót se szól.
Anyjára vár,
nincs sehol.

Apjának ő
fedezék,
mint foglyot el
ne vigyék.

Kap kenyeret,
jó nagyot,
nevetnek az
oroszkok.

A kisfiú
nem nevet,
csak viszi a
kenyeret.

Előérzet

Vele
szeretném megbeszélni
a hazai
és világhelyzetet

1928-ban
azzal riogatta
a Paulay Ede utcában
bőrkereskedő kollégáit:

„Hitler
hatalomra kerül
aztán
világháború lesz
utána pedig
kommunizmus”

Az öreg csont
porladozóban
van a föld alatt

De
bizonyára érzi
a kis hitlerek
buzgólkodását
kies hazánkban

Csontdarabkái
repednek
mikor
a Gárda vonul

„Készülj fel” –
mondja nekem
öreg Strausz
az eszes
pragmatikus por

Rikoltás

Szél-ső-bal-ol-da-li
rikolt
a papagáj
Ezt
az egy szót
ismeri

Csóréből
ez
bukik ki
nappal
éjjel

Ezt ismétli
Papagájország
valamennyi
lakója

Dühödt
rikoltás
csap le rám

Velük vijjog
vércse
turul
saskeselyű

Köröznek
tetemre várva

Ébredés

Föl kell menni a hegyre.
Sötét az álom kútja.
Apa vagy én, ki halt meg?
Ezt most senki se tudja.

Kiáltás

*Ha a római lelket sem Cato mennydörgése, sem Tibur
zengése fel nem tudták ébreszteni: mit nyikorgók én az én
hordómban?*

(Berzsenyi Dániel)

Miért nyikorgók, netán nincs okom rá?
Nyugtatótok bővölnének bolonddá
mondván: „Bajt okoz, ki mindenütt vést lát”.
Inkább állítsak az égboltnak létrát,

miközben aláhullni akar éppen?
Még nem húznak vércserajok az égen,
csak faluszéli házak dőlnek romba.

Gyilkol a pánik, mint a bolondgomba.

Ne akkor kiálts, ha az ég leomlott,
és menetelnek kopaszra nyírt foglyok.
Felszakadóban emlékeim bugyra.
Kihull a múlt. Belőle nem tanulsz ma?

Jönnek a holtak, kik felhővé lettek,
magyarok, szerbek, litvánok és lettek,
García Lorca, mellette Radnóti,
hátrafelé készül a Föld forogni.

Most kiáltok, mint tettem ötven éve,
Európa ne legyen bomló kéve,
temetőben tiltakoznak a csontok,
a legutolsó percig nemet mondok.

ROZI KIABÁL

Szerelemgyerek

A vágy nem pergő homok,
a Szerelem ránk ragyog.
Túl a Mindenség ködén
érzi ifjú, őrzi vén.

Itt a Szerelemgyerek,
nevet, visszanevetek.
Habókos vén se morog,
a vágy nem pergő homok.

Olló fiút, lányt kivág,
készülőben a világ,
csillagoltó éjeken
világít a Szerelem.

Egy más világ kell neki,
család dolgát rendezni,
két pár cipőt összerak,

így épül a Rozi-lak.

Benne apa, anya van,
királyfinak helye van,
királylány a kedvese,
fő ebédre máj, vese,

hurkából a zsír csöpög,
elfutnak az ördögök,
bugyog a káposztalé,
az öröm mindenkié.

Érzi ifjú, örzi vén
túl a Mindenség ködén,
a vágy nem pergő homok,
a Szerelem ránk ragyog.

Levél Rozinak

Rozi, jön a Téalapó,
nem öreg, habár papó,
bajszán se billeg a hó,

mivel bajsza sincs neki,
hát nem is pödörgeti,
ám kedvét ez nem szegi.

Repülőgép hozza őt,
megáll ágyikód előtt,
Caracasbol hazajött.

Nem lesz többé ideges,
ha kicsurog a leves,
szemüveget se keres.

Bomlik sok rút lelki bog,
nem morog, nem háborog,
Rozival játszani fog.

Délután

Mesét mondok teneked:
„Volt egy török, Mehemed,
sose látott tehenet.”

Meseíró nem vagyok.

Kényes a tehénfarok,
többet nem is mondhatok.

Földön fekszik Mehemed,
felrúgták a tehenek.
Szegény török szendereg.

Aluszkálj, Rozi, te is.
Alomhajó messze visz,
hol királyfit rejt a víz.

Álmában furán köhög,
forgolódik a török,
megcsípték a bögölyök.

Te ne ébredezz, Rozi.
Vicces az álom-mozi.
Mit lehet még mondani?

Azt álmodják a nyuszik,
a rövid u elúszik.
Most mindenki aluszik.

Tavaszcím

Tavaszcím, tavasz, jéride,
gyújtscím ki Napod izibe,
fázik a homokozó,
játscím akar Rozó.

Tavaszcím, tavasz, tavaszom,
érkezel az avaron,
Télasszonyság fanyalog,
örülnek a fagyalok.

Fél lábön áll a daru,
a veréb se szomorú,
kis idő van tavaszig,
égi zscím nem havazik.

Jöjjetek, víg reggelek,
csipogjatok, vekkerek,
március vár odaki,
csigabiga, gyere ki.

Tanulságos dalocscím

Esernyőtök, hálósák,
királyfinak zsákja,
benne talál, ha fázik,
melengető ágyra.

Nincs ágya a szegénynek,
bármennyire fázik,
egyik kapualjban hál,
utcakövön másik.

Látod, Rozi, nincsen jól,
kéne egy királyfi,
jöjjön el, a világban
rendet kell csinálni.

Rozi kiabál

Kiabálj, Rozi, így a jó,
akkor elindul a hajó,
repülőgép magasba száll,
nem is repülő – gépmadár.

Ki mindenki mást megelőz,
hegyen szaladni kezd az őz,
föld alól kibú a vakond,
égen nevet a telihold,

bányász a kincset megleli,
az omlott tárnát fölfedi,
a Föld is gyorsabban forog,
a Mindenség se háborog,

csillag a szél ágára ül,
világít rendületlenül,
és végtelen lombok alatt
mutat járható, jó utat.

Kiabálj, Rozi, így a jó,
több a kiáltás, mint a szó,
erősebb, mint sírás, szitok,
aki így kiált, győzni fog.

INTŐ SZÓZAT

Magyar politika

Hátranéz a pártvezér,
kiket tud vezetni,
holnapután célba ér,
nincs mögötte senki.

Honismereti adalék

A liberális ifjú
százéves trottyot szállít
kocsiján Budapestre:
„A mi Cicerónk ő lesz!”

Ötvenhat múmiája
a Kossuth teret nézi:
„Mi épp ilyenek voltunk” –
rebegi meghatottan.

Gyémánt szíve fölenged,
mintha cigányvér érné:
„Be is vezetem holnap
az áramot a drótba,

ha jön a purdé, szépen
kifekszik majd a földön,
miként Amerikában
tették niggerkölyökkel,

mikor még fehér embert
választott Elnökéül
a kelekótya jenki.”
A liberális ifjú

mintha zavarban volna:
„Nézzük el ezt a botlást,
végül is ő minékünk
történelmi ereklye.”

Arra gondolok, egyszer
e liberális ifjú

akad fenn majd a dróton
és fekszik ki a földön.

Szánalom nincs szívemben,
keményebb, mint a gyémánt.
Ötvenhat múmiája
árammal bíbelődik.

Intő szózat

Azt mondják a gazemberek,
tettre készek a zemberek,
Zemberország agyarjai
szedik a zutcaköveket.

Szedik a zutcaköveket,
vernek fiatal, öreget,
Zemberország agyarjai
haddá lesznek, az közeleg.

Csukjunk be ajtót, ablakot,
dübörögnek a zagyarok,
érkezőben a vert sereg,
a lógó bajszú zemberek.

A sírt, hol nemzet sűlyed el,
maholnap megásni se kell,
megássák a gazemberek,
ha nem maradunk emberek.

Bethlen István levele Prónay Pálhoz

A nagyhatalmak
büntető szankciói esetén
Budapesten
a vörös forradalom
újból
kitűzné zászlaját.
Akkor
a fővárosba kéne jönnötök.
Már ma
hatványozott mértékben
folyik az aknamunka
a keresztény irányzat ellen.
Értsétek meg,
mikor eljön az óra,

hogy fegyverrel a kézben
nemcsak
megvédhetjük az országot,
de területet is
nyerhetünk,
én nem fogok
egy percig sem
habozni.
De most
Európa miatt
óvatosnak kell lenni.
Kérve kérlek,
ne hozzátok a Kormányzó Urat
kétségbeejtő helyzetbe.
Hazafiságtokra
apellálunk.
Baráti üdvözlettel

Bethlen István

Buta zsidó verse

Míg csak a cigányt ölik,
mint lyukba egér,
otthonomba bújok, ott
vész utol nem ér.

Egy rendőr mondja

Ez a lányom a haveré,
belepisálók, tűnjön el.
Ha majd az FBI nyomoz,
ne árulkodjon róla jel.

Szebb jövőt!

A Magyar Gárda megalakulásakor
írtam. Azóta még aktuálisabb lett.

Mi nem vagyunk fasiszták,
csak hasonlítunk rájuk,
mitőlünk nem kell félni,
ha a gátra kiállunk.

Mi parlagfüvet irtunk,
és vért adunk utána,
nem dobjuk a zsidókat
azonnal a Dunába.

Sokféle szerencsétlen
elél ezen a földön,
a cigányt, a kurvanyját,
se fingatjuk ki rögtön.

Aki melegebb, mint egy
tüzet okádó katlan,
annak mi megmutatjuk,
még nyakunkon is fasz van!

Mi vagyunk az agyarság,
törtetünk át az erdőn,
agyarságunkat védjük,
ha a mi időnk eljön.

Megáldják lobogónkat
papok, lelkészek, szentek,
legjobb, ha innét gyorsan
másik hazába mentek.

Kipusztítjuk a férget,
a komcsikat leginkább,
mitőlünk nem kell félni,
mi nem vagyunk fasiszták.

Parancsold őket vissza

Pokolból jött e Lombik,
benne fortyog a Jobbik,
velük Szálasi, Horthy,
a többit kár sorolni.

Jogászok Prónaystul,
szegényen tipro tiszt úr,
itt a tetre kész rendőr,
és a hajdani csendőr.

Papok, banyák, színészek,
jogtudorok, vigécek,
ismerős, régi csürhe
tör be a honi csürbe

gabnánkra rátiporni,
újra gyilkolni, lopni,

parancsold őket vissza
rettentő bugyraidba

Sátán úr, kérve kérünk,
ne szenvedjen a népünk,
lent fortyogjon a Lombik,
és fenekén a Jobbik.

Kései koszorú

Vitéz jákfai Gömbös Gyula úr
kegyeletünk lerójuk Ön iránt.
De meddig késlekedik odatúl?
Ki mutat ma nemzeti útirányt?

Kérdés

A mi Führerünk
száján
kibukó szavak
inkább büzt árasztanak,
mintsem félelmet gerjesztenének.
Amikor beszél,
befogom az orrom.
Lehet,
hogyan a mi Führerünk
görény?

Heinrich Heine modorában

A magyar Szent Johannák
bocskai ruhát öltve
veszik a Parlamentet
babakocsikkal körbe.

„Akárcsak ötven éve,
öreg szívünk megint ég,
a nemzet érdekében
seprűnkre szállunk ismét.”

Készülnek szombatjukra,
megannyi vad boszorkány,
a Pokol gőzét nyomnák

le a szegénység torkán.

Tormai Cécile hívja
új csatasorba őket,
vele a *Bujdosó könyv*,
mi ismét imakönyv lett.

Zadravetz atya szentelt
nyálat hint, zsolozsmázik:
„A mi leányaink ők,
nemzetmentő anyáink.”

Ó, drága Torquemada,
máglyádat látni vágyom,
ne agyvérzéstől nyúljak
ki egy kórházi ágyon,

miközben ugarunkon
gaz nő, muhar és du dva...
Égjenek bocskaistul
az Alvilágba hullva.

Non in memoriam

Franco, Salazar, Horthy,
mindhárman ravasz férgek,
kimúlt a Führer, Duce,
de ők sokáig éltek.

Fekszenek díszes sírban,
Mefisztótól se félnek.
Hol a Jövendő, melyben
pöcegödörbe térnek?

Hitler kutyái

Nem húst adott nekünk
a Gazda, ciánkálit.
Dermedten heverünk
kutya-feltámadásig.

Gazda volt az ilyen?
Szívébe kéne marni!
Nem szolga szelíden
vele egyszerre halni.

Mi már nem ugatunk,
velünk a Gazda végzett.
Kivégzettek vagyunk,
akár a többi német.

ZÖLD HOLD

Egy dél-amerikai válaszol egy európai úriembernek

*A Szabadító most bizonyára azzal foglalkozik,
hogy egy új Jamaicai Levelet ír.
Heinz Dietrich*

Több mint egy évszázada
hogy elkezdődtek
azok a barbárságok
amelyeket az észak-amerikaiak
követtek el
Kolumbusz nagy féltekéjén
A jelenkor
legendának tartja
és kétségbe vonja
ezeket a barbárságokat
mert minden jel arra vall
hogy túltesznek
mindenféle emberi elvetemültségen
A fátyol felszakadt
már láttuk a fényt
Amerika elszántan harcba száll
Nem állt-e talpra
és nem fogott-e fegyvert
a maga védelmére
az egész Újvilág?
Egység vagy Halál
Szocializmus vagy Halál
Hogyan?
Európa süket?
Túri

hogy egy vén kígyó
felfalja
földgolyónk legszebbik részét?
Már nincs szeme
hogy
meglássa az igazságot?
Mi
egy kis emberiség
vagyunk
külön világunk van
egy széles tengerek
környezte világ
Kirekesztettek bennünket
a világon kívül éltünk
már ami
a kormányzás és államigazgatás
tudományát illeti
Mi teszi lehetővé
egy szabad kormány
megalakítását?
Nyilvánvalóan
az egység
csak hogy ezt az egységet
nem valami
isteni csoda hozza létre
hanem
a körültekintő munka
és a célirányos erőfeszítés
Egység vagy Halál
Szocializmus vagy Halál

Maradok stb. stb. stb.

BOLÍVAR

Rimloaud búcsúja

Megvetlek, Föld. Mindent itt hagyok.
Párizsban porosz had menetel.
Belga búza, vagy angol gyapot?
Mindegy nékem ez. Csak innen el!

Levél odatúlra

Ottó
tudatom veled

hogy Dámaris
az Egyesült Államokban
él

„Nehéz
megszokni itt” –
írja

Csont a kubai földben
milyen választ
zörögsz?

A fehér ruhás örültek
ijesztő sikolyokat
hajítanak a levegőbe

Lefekvéskor
hét napon át
szorítsd ingedhez a bábút

Neki nem írok

Semminek csontváza
tudnod kell
mi történt

Történelem

Tupak Katari
jobb karját
Ayoayóban
bal karját
Achacachiban
jobb lábát
Chulumaniban
bal lábát
Caquivariban
függesztették ki
miután
Isten és a Király nevében
feldarabolták
az ajmara vezért

Fotó nem készült
a fényképezőgépet
az emberiség
még
nem fedezte fel

Kétszázhuszonöt év múlva
az amerikai nagykövet
tudta nélkül
Guavara arcképe alatt
fényképezkedett
La Pazban

„Nem vette észre
a gringo
hová ültetem” –
mondta
Evő Morales
Bolívia
indián elnöke

Nekrológ

Meghalt a kis szaros,
s vele együtt két disznó.
Már nem oszt, nem szoroz,
bólintsunk erre: így jó.

Bólintsunk erre: így jó,
meghalt a kis szaros,
s vele együtt két disznó.
Már nem oszt, nem szoroz.

Már nem oszt, nem szoroz,
bólintsunk erre: így jó,
meghalt a kis szaros,
s vele együtt két disznó.

Santa Cruz városa
lett temetője, így jó.
Gyilkolni ment oda,
gyilkolni ment a disznó.

Gyilkolni ment a disznó,
s a föld takarja most.
Bólintsunk erre: így jó.
Meghalt a kis szaros.

A történet vége

Európa
tévúton ácsorog

Netán
bikára vár
hogyan elragadja

De
se bika
se kentaur

Mítosz
legenda
nem segít

Bordélyban
végzi
a királylány

A személyi kultuszról

1963-ban
öt európai ösztöndíjasnak
kedve támadt
megmászni
Sierra de Trinidad
egyik hegyét
A helybeliek
attól tartva
hogyan odafent
akad még
néhány Floridából átküldött
ellenforradalmár
két milicista kíséretében
engedélyezték
kivitelezni a kirándulást

A hegycsúcson
Fidel-kép
fogadta a hegymászókat
a helyi úttörők alkotása
nem éppen
portocarrerói színvonalú
mű volt

„Személyi kultusz” –
mondta
száját elhúzva
a prágai marxista tanszék
vezetője

„Itt nem jártak
banditák” –
ezt
a kubai milicista mondta

Emlékező vallomás

„Nem hasonlít
sem fül, sem orr,
de az egész
mégis Simor” –
ezt
Hárs Gyuri írta a rajzára
a Százévesben,
és ott ült
jó barátja, a szőke
Simon Lajos is,
az asztalfőn Katalin vitázott
valakivel,
én meg hátul,
az Andrisok között.
Hová bújtatok, huncutok,
kérdzem Füst-Lear király szavával
a 21. század elején
hetven évesen, de nem vénen, hiszen
csikó szív dobog a szívem helyén,
és elszöknék Kubába a tengeren át,
vagy a Nap közelébe
megolvasztani viaszszárnyaim
és aláhullni a tenger vizébe!

Zöld hold

„Az ég
nem kék,
zöld,
mint a föld.”

Humberto Ak'abal
maja-kiesé költő
mondja ezt.

Guatemala
hegyei
zöldek,
a remény színe

zöld.

„A kövek
nem némák,
a csöndet őrzik.”

A csönd
színe zöld.

Federico Garda Lorca
színe ez.

Zöld égen
zöld hold
villog.

Üzenet

Entre sus corazones y el mío no habra diálogo –
írtad a Március egyik soraként
szabadversben, es én
tizenegy évvel halálod után
örülök, hogy nem változtattad meg
hűségesebb sorra formálva e verssort.
Mert így József Attila mondja ma,
két évvel az új évezred előtt
évezredig tartó igazságként:
Szívük és szívem közt nem lesz párbeszéd.
Nem lesz párbeszéd
az emberiség elpusztítóival,
ámítóival,
vagyis az elnyomókkal,
meg ha a kétségbeesett elnyomottak
hajlanának is ra;
hitierék, hruscsovok, gorbacsovok után
nem lesz párbeszéd.
Ez a nem eltet a legkétségbeesettebb pillanatban is
kétségkívül,
és minden kétségek közepette.
Ezt a nemet
formálom szonetté, glosszává, trioletté,
mert nincs más fegyverem.
Köszönöm, Fayad Jamís,
József Attila új verssorát.
O üzen vele
a nem tudni melyik galaktikába költözött proletár
utókornak.
Másképpen szólni nekünk sincs okunk,
mert szívünk csak addig a mi szívünk, amíg

szívünk és szívük közt nem lesz párbeszéd.

A vers alá

A spanyol nyelvű József Attilát Fayad Jamís kubai költő teremtette meg. Ő volt az első kubai barátom, 1963-tól kezdve dolgoztunk együtt a fordításokon. A *Március* egyik sorát, a „szívüket el nem érhetem” – verssort a hatvanas évek latin-amerikai költőnemzedékének forradalmi hangján szólaltatta meg: „entresus corazones y el mío no habrá dialogo” – „szívük és szívem közt nem lesz párbeszéd”, mintha a guatemalai Ottó René Castillo, a salvadori Roque Dalton, a venezuelai Victor Valera Móra, vagy ő maga, a kubai Fayad Jamís írta volna ezt a verset. „Ki fogom javítani” – mondta egyszer.

Fayad Jamís nem érte meg Gorbacsov árulását, a Szovjetunió felbomlását, három évvel hamarabb halt meg, nyirokmirigyrákban. A halála előtti évben Havannában találkoztam vele, tele volt tervekkel, József Attila-kötetét is bővíteni szerette volna. Gorbacsovról vitatkoztunk, akit én a működő politikusok közül a szocialista lehetőség megőrzése szempontjából főveszélynek tartottam, és azt mondtam, hogy ami Hitlernek nem sikerült, az neki sikerülni fog. (Természetesen arra, hogy a Szovjetunió megszűnése úgy megy majd végbe, mintha egy hollywoodi filmet látnánk, nem gondoltam.) Fayad Jamís sem bízott Gorbacsovban, de az én nézeteimet túlzóknak tartotta. „Mi azt mondjuk Gorbacsovnak, ezen a szigeten rebellis nép él, amely nem adja meg magát” – egy ilyesfajta mondatra emlékszem beszélgetésünkből, és arra, hogy megint szóba került József Attila *Márciusa*. Ekkor Fayad már nem akarta megváltoztatni az idézett verssort. „Attilának igaza volt, Andrés – mondta –, de ezúttal a fordító igazsága is megfontolandó.”

Úgy érzem, ez a mondat is politikai vitánkhoz tartozott, amely voltaképpen nem is volt vita. Sőt, ez felelt igazán az én kétségbeesett haragomra. Fayad Jamís az átírt József Attila-sor megőrzésével válaszolt:

„Szívük és szívem közt nem lesz párbeszéd.”

APOLLON KASSZANDRÁRA GONDOL

Szelíd lázadás

A verssor
megszökik
a versből

Az utcára megy
üvölteni
akar

Vonulni
a tömegekkel
a tömör
össejtekkel
kik püffeteg
tapogatóikat kibontják

De
hol vannak
a tömegek?

Éheznek
kunyaálnak
lopnak

Megbénítja őket
az alku
az átok
a csönd
a szó

Ezért
utálja a verssor
a verset

Elszökik
az utcára megy
üvölteni
akar

Chagall kép 2009-ből

Isten felszállt a villamosra.
Fehér szakálla volt és kenyeret evett.
Fekete piszok volt a körme alatt.
Az emberek odébb húzódtak, ne érintse meg őket.
Mit akar itt ez a bűdös Isten?
Én is másfelé néztem zavaromban.

Kérdések

„Mi egy bank kirablása
egy bank alapításának
bűnéhez képest?” –
kérdelte Bertolt Brecht.

Miért érdem
egy bank megmentése? –
kérdzem én.

A munkanélkülit,
a hajléktalant,
a cigányt
ki menti meg?

Hajótöröthöz
cápa úszik,
szája tátva

Apollón Kasszandrára gondol

Hossztól besszig
tart az élet
a vén Golyóbison.
A vizekből
kidugják fejüket a bálnák,
azután
sírjukba merülnek,
miközben így dalolnak:

„Mit csinált a homo sapiens,
Föld majma mit csinált?”

Hallgatja a dalt
az Északi Sark,
az olvadozó,
a globalizált.

Halott óceán reszket.

Szőke Isten
a szűz Jónőre
emlékezik,
és szomorú dalt penget.

Vígrománc

Ez a világ egy nagy börtön,
hol csak kínlódni lehet,
az erszény is börtön, benne
tartják fogva pénzedet.

Vagy nem tartják, üres cella,
mivel pénzed elveszett,
avagy nincs-bankokban őrzik,
és államcsőd fenyeget.

Tengert börtönbe zár partja,
vagy fordítva, egyre megy,
tátott torkuk maholnap már
védtelen Földre mered.

Rabok vagyunk mindahányan,
rémek és kísértetek
Európát, a királylányt
meggyalázzák élveteg,

tálján és hun bika fújtat,
orrlikból gőz sistereg,
hátuk mögött tetre készen
üvölt egy zászlós sereg.

Nézni is rossz, mennyi börtön,
és hányféle fogdmegek,
kiáltasz vagy nem kiáltasz,
ez mindenképp szégyened.

Mi lesz holnap, ne is kérdezd,
fölösleges kérdened,
tán nem rúgják szét farunkat,
ennek örvendezzetek.

Quevedojacarát diktált,
vele írni elvezet,
május kétezerkilencből,
mikor kelt e versezet.

Baljós nyár

Jön a nyár,
jön a nyár!
A játszótér
teli már.

Sok gyerek,
sok gyerek

a homokban
hempereg.

Pitypalatty,
pitypalatty,
nív a fúrj, és
hív a Nap!

Június,
június,
lopakodik,
mint hiúz.

Félelem,
félelem
fut a zilált
réteken.

Nincs utam,
nincs utam,
az égbolt is
lezuhan.

Beszélgetés

Öreg barátom,
T. Gyuri
azt mondja:
„Mitől férjek?
Legföljebb
bottal verik majd
a sírom.”

Kiáltsuk el
az új
jelszót
„Világ halottjai,
egyesüljtek!”

Koponyacsontok
összefornak,
lábszárcsontok
az utat keresik.

És amikor
főikéi a Nap,
a Vörös Nap,
elindulnak
megint.

„Mitől féljek?
– mondja T. Gyuri. –
Legföljebb
bottal verik majd
a sírom.”

Közgazdasági költemény

50 trillió dollár
vagyis
5000 trillió jen
fölöslegesen
forog
a Földgolyón

Ezt a számot
egy Róma korabeli könyvelő
arab számokkal
úgy tudná leírni
ha az 5-ös után
17 nullát írna

Mindez
nem szürrealista ötlet
józan
számvetés

Magyarázzuk el
a hajléktalannak
aki üvölt
az utcán?

Vagy annak
aki megfagy
mert
hajlékából
a gázt
kikapcsolták?

Bajban van
a messzi
város

Politikusok
bankárok
tőzsdeigazgatók
palástjukat
odahagyták

Gyürkőzz
János

Lépj be
a nullákon
tizenhétyszer
és lépj ki
ugyanott

Az elhasznált Golyóbis
reped
nyílik
elnyel

Bújj elő
a magmából

Légy
Ember-Nap

Gyürkőzni
kell
a Halállal

Telefonbeszélgetés

Emlékszem
1956. október 22-én
diákújságunkat cipeltük
és
nem értettük
miért akarják kitepni
kezünkből

„A lapszerkesztést
ellenforradalommal
kezdtek” –
mondja barátom

„Ez
azóta
így folytatódik” –
felelem neki

Belenevetünk
a telefonba

A diákújság

neve
Szép Szó volt

„Ha beomlanak a bányát
vázazó oszlopok
a kincset azért a tárnák
őrzik és az lobog”

Így van
ez is
a 20. század első felétől
a 21. század elejéig
amikor
ezt az alkalmi verset
írom

Emlék-mozaik

Öreg Strausz
hallgatja a rádiót:
„Mit akar
ez a Hruscsov?
Nem
ő
vonult be Berlinbe.”

Az érettségiző
fiú
megjegyezte
ezt a mondatot.

Látom:
a sárga cserépkályha mellett
a Római Birodalomról
vitatkozunk.

„Brutus
egy nímánd,
Caesar volt a nagy.”

Elfutott
három
évtized.

„Hajó,
lőttek róla,
mi
a neve,
ő

volt a legnagyobb.”

„Lenin” –
felelem.

„Lenin” –
mondja
a hebegő
öreg
megnyugodva.

Ez
a halál előtti
pillanat.

Aláhúzásai
élnék
a Marx-kötetben.

A Szerecsen
vele
társalog odatúl,
értik egymást.

Nyelvtan

„Minden,
ami van,
megérdemli,
hogy tönkre menjen” –
írta Engels.

Mióta élek,
ebben a Van-ban élek,
mi tönkre megy
halálomig.

Átkozott igeragozás,
hiányzik belőle
a Lesz.

Kezdem beérni
a Leendő-vei
a Jövendő helyett,

De a Leendő
éltet,
míg élek.

A Van-ra
nemet mondok,
nincs rá
más szavam.

TALIZMÁN

Hajnal előtt

Éj dönög.
Idejött
macskám, Negri.
Nagy a csönd.

Szél sikít,
zárt kinyit,
hallom a Rém
lépteit.

Gyáva nyúl
lyukba búj,
virág szirma
lekonyúl.

Kél a Nap,
fák alatt
bekapja a
bogarat.

Téveteg
levelek
dorombolnak.
Ébrednek.

Kisegér
ideér,
ágyamig fut,
enni kér.

Kháron úr,
odatúl
evezőért
kár, ha nyúl.

A. J. mondja

Viselem én ezt a foltot,
amely imént még nem volt ott,
kanalamból iderontott,
teszek, ím, utána pontot.

Egyebet nem lehet tenni,
ha már pörköltet kell enni,
netán ügyesebbnek lenni,
magunkra partedlit venni.

Ezt én írtam, Arany János,
nem töredék, nem hiányos,
veszélyes a teli lábos,
inget sózni célirányos.

Táncsics Mihály verse

Fatörzsben lyukas üreg.
Hova lett a szemüveg?
Ellopta egy fürge mén.
Keresgéli most a vén.

Keresgéli, nem leli,
nagyon hiányzik neki.
Ló orrán a szemüveg,
vele messzire üget.

Hátamon egy teli zsák,
benne tenger butaság.
Könyveimet eladom
a ceglédi piacon.

A vadon dala

Dorombolj, Bagira,
brummogj rá, Balu,

Sir Kán nem jön ide,
alszik a falu.

A farkasnép szabad,
Akela vonít,
kiáltása elér
messzi partokig.

Háti fiaival
indul, érkezik,
ember Mauglinak
élni ő segít.

A folyón átviszi,
Ká is vele van.
Kinyílik a vadon,
a határtalan.

Sok sebből vérezünk,
büszke farkasok,
de csattog és harap
valamennyi fog.

A macska verseiből

A konvektor
megbízhatóbb,
mint
ez a kétlábú –
gondolja a macska.

A konvektor
nem ugrik fel,
hogymint
valami barna lötytyöt
igyon.

Azon
lehet órákig heverészni,
átgondolni
a világhelyzetet
válsággal,
leomló jégtáblákkal,
pusztuló medvéekkel.

Ennek
az ölébe
kár ülni,
kapkod,

nem tudja, mit akar.

Versírás után

Írtam egy verset. Más nem ismeri,
csak én. Kedvemet ez mégsem szegi.

Igaz, ismeri a tiszta papír,
amit e költő olykor teleír.

Kívüle még kellene valaki,
akinek el lehetne mondani.

Talizmán

Vigyázz lelkedre, Emeni,
sebet rajta senki ne ejtsen,
ha családtag, ha ismerős,
legyél kérlelhetetlen ebben.

Mert ez a lélek ritka szép,
eleredni vére ne kezdjen,
tűt ha szúr beléd buta szó,
ne fertőződjék el a sebben.

Védjenek öreg muszlimok,
kiknek hite kikezdhetetlen,
húgukként óvják Emenit,
mikor bántják, akárki ellen.

Szerelmes vers

Foghíjas révész közelít,
Léthé vizéhez érek.
Még megölelem Emenit,
és a bárkára lépek.

Még megölelem Emenit,
túlpartról visszanezék.
Obulusomat elveszik.
Mezítelen a lélek.

Veréb-vers

A fákon ködsisak.
Borongós őszi nap.
Veréb csipog. Nicsak!
Szóljunk Tandorinak.

A fagy földre veri.
Nincs, ki észre veszi.
Meg kéne menteni.
Szórjunk magot neki.

Jöjjön egy magvető,
itató, etető.
Ne verje az eső.
Érjen ide Dezső.

Délután, macskákkal

Szieszta-idő,
két Bagira ül
a konvektoron
rendületlenül.

Maradjon hideg
inkább a szoba,
olyan boldogan
ugrottak oda!

Az órláng elég,
ők azt szeretik,
alágyújtani
nem szabad nekik.

Ücsörögjenek,
doromboljanak,
villogó szemük
őrzi almomat.

Nyugalom

Mint macskafarok,
imbolyog a füst,
kerek ma a hold,
a szél színezüst.

Csibe csillagok
futnak szerteszét,
az ég, vén apó,
lehunyja szemét.

Milyen közeli
most a végtelen!
Tejútból iszik
Mila odafenn.

Nőnek csöndesen
kertünkben a fák.
Húzzuk fel nyakig
az éj paplanét.

Készült 300 példányban

**Ez a
112
példány**

**ISBN 978-963-88123-1-5
ISSN 1216-1861**

Felelős kiadó a szerző

Felelős szerkesztő Tabák András

**2009 Vasas-Köz kft nyomda
Felelős vezető Badó Géza**

Terjeszti a Könyvtárellátó Közhasznú Társaság
